

גליל נרות לעירון בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

משפטינו (תש"ח) כ"א - כ"ח (שור שנגח איש.)

א. שאלת מבנה: נסה להסביר, למה הסמיך הכתוב לדיני שור (כ"ח-ל"ב) נזקי בור (ל"ג-ל"ד) והסמיך להם נזקי שור (ל"ה-ל"ו) והיה ראוי שיסמיך דיני שור לדיני שור?

ב. כ"ח וכי יגח שור את איש או את אשה ל"א או בן יגח או בת יגח

החוקונים שואלי: מה ראה הכתוב להזכיר בפעם זו איש ואשה, בן בת, מה שלא פרט לך בשאר פרשיות (כגון פ"י י"ב מכה איש ומת; ט"ז וגונב איש ומכרו; י"ח והכה איש את רעהו)?

נסה לענות לשאלתו! העזר בדבר הרמב"ן ד"ה או בן יגח או בת יגח החל מן "ועל דרך הפשט בעבור שהשור הממית..."

הערה: שים לב להבדל בחוקי המורפי בין אם הניזוק איש ובין אם הניזוק ילד; 229§; כי יבנה בנאי בית לאיש ולא עשה מלאכתו באמונה ונפל הבית אשר בנה והמית את בעל הבית - מות יומת הבנאי.

230§: ואם את בן בעל הבית המית - בן הבנאי הזה ימיתו. (תרגום ד.ה. מילר)

ג. כ"ט וגם בעליו יומת

מכילתא ק"ח: "וגם בעליו יומת" - בידי שמיים. אתה אומר: "בידי שמים" - או אינו אלא בידי אדם? כשהוא אומר (במדבר ל"ה ל"א) "ולא תקחו כפר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות" - הא אינו נותן פדיון למומתים בידי אדם, אבל נותנים פדיון למומתים בידי שמים. רש"י ד"ה וגם בעליו יומת.

ר"ב"ע ואם עד "וכל זה".

1. גם המכילתא, גם הגמרא (המובאת בדברי רש"י) מגיעים לאותה מסקנה. מה הדרכים השונות שבהן הגיעו למסקנתן?

2. מהו הקשי שעליו עונה הראב"ע?
3. מי הם "מעתיקי הדת"?

ד. שאלות ודיוקנים ברש"י:

(1) כ"ח ד"ה וכי יגח שור

(א) הסבר את המושג "דברה התורה בהוה!"
(ב) השוה למקומנו רש"י ל"ג ד"ה שור או חמור. בעל צידה לדרך מקשה שם: למה פרשו רש"י שט "הוא הדין לכל בהמה..." בדרך של גזרה שוה ולא פרשו כמו בפסוקנו בדרך של "דברה בהוה"? ענה לשאלתו!

(2) כ"ח " ולא יאכל את בשרו

(א) מה קשה לו במלים "ובעל השור נקי?"
(ב) מה ההבדל בין שני פירוטיו?
(ג) מה ראה רש"י להקדים בפרוטו זה מדרשו לפשוטו?

(3) ל " אם כפר יושת עליו

(א) פרש את הבטוי "אם זה אינו תלוי" וע' רש"י כ' כ"ב ד"ה ואט מזבח אבנים. בעל דברי דוד שואל: קשה לי, למה לא חשבו ר' ישמעאל עם השלשה "אם" שאינם תלויים, שהביאם רש"י בסוף פרשת יתרו (ד"ה ואט מזבח אדמה) והלא גם זה אינו תלוי?

(ג) יש מקשין: למה הביא רש"י כאן כדוגמה את השני מבין השלשה "אם כסף תלוה" (שם' כ"ה כ"ד) ולא הלך לפי סדר הכתובים והביא את הראשון (שם' כ' כ"ב)? נסה לענות.

(ד) למה פרש רש"י את שלשה ה"אם" עם (שם' כ' כ"ב) בליון "כאשר" וכאן פרש ה"אם בלשו "אשר"?
הסבר את סברת שתי הדעות המובאות ברש"י על נימוקיהן!

(4) ל ד"ה ונתן פדיון נפשו

השאלות המסומנות X קשות, המסומנות XX קשות ביותר, יענה כ"א לפי דעתו.

יש לשלח תשובות ושאלות לנחמה ליבוביץ, קרית משה, ירושלים.